

בעקבות שבעת המינים

מסע חינוכי מהשורש אל הפרי

שיעור לנשים / מבוסס על שיחת ט"ו בשבט תשנ"ב ומקורות נוספים

צפורה גורליק

יום ה-15 בחודש שבט מסומן בלוח השנה העברי כראש השנה לאילנות. ביום זה אנו חוגגים את העצים בעולמו של אלוקים, ואת תרומתם לעולמנו. מנהג ישראל הוא לאכול ביום זה משבעת המינים, המהווים סמל למרכיבים ולצדדים השונים של חיי האדם.

היום נגלה את המשמעות העמוקה של כל אחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, בהקשר החינוכי בבית שלנו.

עץ עושה פרי

כשנברא העולם כל העצים הניבו פירות, וכך אף יהיה בימות המשיח. עץ סרק, חסר פירות - הוא סימפטום של עולם לא-מושלם, שכן תפקידו של עץ הוא לשאת פירות.

אם האדם הוא "עץ השדה" (דברים כ, י"ט) ופרי - הוא הישגו הגבוה ביותר של העץ, הרי ישנם שבעה פירות המהווים את גולת הכותרת של הקשר האנושי והבוטני. אלה הם שבעת מיני הפירות והדגנים שלדברי התורה הם דוגמא לפוריותה של ארץ הקודש: חיטה, שעורה, ענבים, תאנים, רימונים, זיתים ותמרים, "אַרְץ חֹטֶה וְשֹׁעֵרָה וְגִפְן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדֹבֶשׁ" (דברים ח', ח').

עם ישראל נקרא **אַרֶץ**: "כי תהיו אתם ארץ חפץ" (מלאכי ג', י"ב). ארץ - מלשון רצון, וגם לשון ריצה. כל יהודי נברא כך, שבעומק נשמתו הוא רוצה לעשות את כל מצוות ה', ורץ בזריזות לקיים אותן. לכן כל מה שיש בארץ ישראל - יש דוגמתו בכל יהודי מעם ישראל.

שבעת המינים מזכירים לנו את שבעת קני המנורה, המרמזים על שבעה סוגים בעם ישראל, שבע אופנים בעבודת ה', שבע מידות. יש לנו עם מגוון, שיוצר פסיפס מרהיב. יש לנו הרבה מה ללמוד מכל אחד מהמינים - על עצמנו, על תפקידנו בבית, על חינוך הילדים שלנו!

בואו נתחיל - לפי סדר הפסוק...

אַרֶץ

כשאוכלים לחם, מברכים ברכה מיוחדת: "**המוציא לחם מן הארץ**". אם חושבים על כך, זה לא כל כך קל, ולא בלחיצת כפתור... מהארץ יצא לחם רק לאחר עבודה ויגיעה של החקלאי, והאופה. צריך לחרוש, לזרוע, לטפח, לגדל, לנכש ממזיקים, לקצור, לטחון, ללוש ולאפות.

בחינוך 😊

זוג הורים מברית המועצות הקומוניסטית הגיעו לארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות, ארה"ב. הביקור הראשון שלהם בסופרמרקט היה חווייתי במיוחד.

מה זה? קרא הבעל על האריזה: POTATO POWDER. מה זה אמור להביע?

זו אבקת פירה! הסביר המוכר לבעל המשתומם. חסל סדר סחיבת תפוחי אדמה מהירקן, קילוף, בישול וטרח. פשוט, מערבבים מים רותחים עם החבילה הזו ויש לך פירה מוכן!

מדהים! נהנו בני הזוג מהרעיון והצטיידו בכמה וכמה חבילות.

ומה זה? קוראת האשה על האריזה: INSTANT PUDDING. מה זה אומר?

זו אבקת פודינג! נהנה המוכר להדהים את הלקוחות. אין צורך יותר לבשל את הפודינג בסיר. פשוט מערבבים מים רותחים עם האבקה בשקית, ויש פודינג מוכן בשלל טעמים: וניל, שוקולד, ועוד ועוד.

כך הסביר להם המוכר על JELLY POWDER, EGG POWDER, INSTANT COFFEE, ועוד מחידושי אמריקה: רק מערבבים מים רותחים וכבר מוכן.

לפתע שמעו המוכר והבעל צווחה: לא!!! הם הספיקו להגיע אל האישה לפני שזו צנחה על הרצפה מעולפת. בידיה היתה שקית עם הכיתוב: BABY POWDER-----.

גם כשמדובר בחינוך ילדים צריך להתייגע. לא. עדין ה baby powder לגידול ילדים לא הומצאה.

בהגדה של פסח נאמר: "עמלנו – אלו הבנים".

ילדים וחינוכם הוא עניין של 'עמל'. כדי שהבנים (וכן התלמידים, שאף הם קרויים בנים) יגדלו כראוי, יש הכרח בעמל רב. זהו סדר העולם - הורים ומורים צריכים להשקיע עמל ויגיעה במלאכת החינוך, ואז הם רשאים לצפות שהילדים יגדלו ויצמחו כראוי.

לא לאשליות

אם התורה מכנה את מלאכת החינוך 'עמל', ברור שזה עמל אמיתי, המשותף לכל העוסקים בחינוך. אמא או מורה, שנראה להם כי הם משפיעים בקלות על הילדים, עד שדי להם במילה אחת כדי שהללו יצייתו להם - אל להם להשלות את עצמם שבכך מסתיימת מלאכת החינוך; גם במקרים כאלה צריך לעמול ולהתייגע רבות.

כאשר עמלים כראוי בחינוך הבנים, הם אינם נפגעים אפילו מהגזירה של "כל הבן היילוד תשליכוהו". להפך, אותם ילדים - "הם הכירוהו תחילה": אותם ילדים שנולדו בימי מוראות גזירת פרעה וגודלו במסירות-נפש, דווקא הם יצאו מחושלים וחזקים ביהדותם, והיו הראשונים להכיר את הקב"ה על ים-סוף ולהורות עליו באצבע - "זה א-לי ואנוהו".

יסוד העם היהודי

מדוע צריך לעמול קשה כל-כך בחינוך הילדים? - משום שתינוקות של בית-רבן הם היסוד של כל עם-ישראל.

אף אויבי היהדות הכירו בערכו של החינוך בגיל הרך, ונלחמו דווקא נגד לימוד תורה לילדים. כך, למשל, נהגו ה'יבסקים' ברוסיה הקומוניסטית, שאסרו לימוד תורה דווקא לתינוקות, מתוך 'טענה', שלא צריך ללמדם תורה בהיותם רכים, וכאשר יגדלו, יוכלו ללמוד תורה, אם ירצו. אך יהודים נלחמו בחירוף-נפש על לימוד תורה של תינוקות, מתוך ידיעה, שכל קיום היהדות תלוי בחינוך יהודי אמיתי בשנות הילדות.

חינוך עצמי

לכן חייבים לעמול - בממון, בגוף ובנפש - להרחבת החינוך היהודי טהור, להעניק לעוד ילד יהודי חינוך יהודי אמיתי, של תורה ויראת-שמים. כך גם צריך לחנך איש-איש את עצמו, ואת ילדיו מתוך עמל ויגיעה. גם אם הדבר כרוך בקשיים, צריך לזכור שמדובר ב"את עמלנו" - אלו הבנים שלנו. ודווקא בדרך זו מצמיחים דור שיכיר את ה' בגאולה האמיתית והשלמה.

ע"פ "שלחן שבת", מעובד על-פי ליקוטי שיחות כרך א, עמ' 113

ואף על פי שעלינו להשקיע כל כך בחינוך הילדים, עדיין חינוך הוא 5% מאמץ של ההורים ו-95% תפילות. גם ביגיעה ובעמל הזה עלינו לזכור, שהמאמץ שלנו בחינוך הילדים כל כך חשוב – אך התוצאות של החינוך – תמיד ביד ה'. כשלו או הצלחה הם ממנו בלבד, מכיוון שאלוקים קובע בסופו של דבר איזה מסע הילד שלי יצטרך לעבור בחייו.

הקב"ה, השותף השלישי, נתן לנו את הילדים הללו ונתן לילדים אותנו כהורים, והכל בדיוק נפלא. כי הילד שלי מדויק בשבילי, ואני האמא המדויקת עבורו. תמיד נזכור להוסיף למאמצים שלנו תפילות ופרקי תהילים. נתפלל שאלוקים יוביל אותנו בדרך הנכונה לחינוכם, ואותם בדרך הנכונה להיות יהודים טובים, נושאים חן בעיני אלוהים ואדם.

"ביגיעה הגדולה ביותר אי אפשר להשיג סנט אחד יותר מכמה שהשם-יתברך הקציב, שהאדם הזה והזה ירוויח. צריך לעשות כמה שנחוש, אבל חייבים לזכור, שכל העבודה, הוא לא יותר מטפל, העיקר הוא הברכה של השם-יתברך, ואת הברכה מרוויחים כשמתנהגים ביראת שמים: תפילה בציבור, שמירת שבת בהידור כשרות בהשגחה גדולה, חינוך הבנים אצל מלמדים יראי שמים." (היום יום, ד' מנחם אב)

כמו בתקציב שמוקצב לנו מראש משמים, כך גם בחינוך הילדים – לכל ילד נקבע המסלול שלו והאתגרים אותם יצטרך לעבור בדרך (ואנחנו איתו). המילה **ארץ** מלמדת אותנו, שעלינו לעשות את ההשתדלות שלנו, ואז מרוויחים את ברכת ה' שהיא העיקר: בבני, חיי ומזוני רוויחי.

חֶטָּה

החיטה היא מאכל אדם, עיקר התזונה האנושית. היא מסמלת את החלק העליון שקיים בנו – הנפש האלוהית, האדם שבנו. עלינו לעורר ולהזין את החלק האלוהי הרוחני הזה, לתת מענה לחלק אלוהי ממעל ממש שבנשמתנו.

כאשה וכאמא, התחילי בעצמך לתדלק את הנפש האלוהית שלך על ידי מעשים שיגרמו לה עונג. ומהם? נכון, כל מה שקשור לתורה ולמצוות. החיטה מלמדת אותנו סדרי עדיפויות בחיים: קודם כל יש לדאוג לנשמה, ולחיות כיהודי.

ש. איך עושים זאת? יש רעיונות?

בהקשר לחיטה ולכל שאר המינים: בחרי דוגמאות שמדברות אל הקהל שלך, ועודדי את הנשים לדון, להביא דוגמאות משל עצמן ולהפרות את החשיבה בנושא.

דוגמאות:

*לימוד תורה. מצאי שיעור תורה קרוב (פיזי או וירטואלי) והשתתפי בו לפחות פעם בשבוע. כשאמא מפנה את הזמן ללימוד תורה זו אמירה שמשפיעה על כל בני הבית!

*תפילה. הקדישי כמה דקות בכל יום (בבוקר או לפני השינה) לדיבור עם אלוהים: הודיה, בקשה וכל שעל ליבך.

*חסד. חשבי למי ביכולתך להאיר פנים היום? לחייך לזולת, לסייע בעצה טובה וכן גם בכסף.

*בחרי מצווה אחת בשבוע לעשות אותה בשמחה וחיות מיוחדת, כמו שבת.

ובחינוך הילדים, נדאג לרווחתם הרוחנית של הילדים שלנו:

*ספרי לילד שלך כי כשנולד, ירד אור חדש ומיוחד לעולם, היות שיש בו נשמה אלוקית, חלק אלוק ממעל ממש, ולכן תמיד ה' נמצא בתוכו, שומר עליו ואוהב אותו.

* חנכי אותו לקיים מצוות מגיל צעיר: לומר מודה אני, לתת צדקה, להתפלל. כמובן החינוך הכי טוב הוא על ידי דוגמה אישית, וכל מה שהוא רואה בבית: שומרים שבת, לא אוכלים בשר עם חלב, מנשקים מזוזה – הכול הכול ייחרט במוחו ויחזק את הנפש האלוקית שלו.

* עודדי אותו להקשיב לקול הטוב שבתוכו והדגישי כמה ה' שמח מכל מעשה טוב ומצווה שהוא עושה.

* הביטי על הילד שלך במבט אלוקי. הנשמה האלוקית מייצגת את המהות האמיתית שלו. הוא טוב מעצם היותו.

* אל תהססי לספר לילד סיפורי תורה, סיפורי צדיקים, או להביא אותו למקומות קדושים. ילדים מאוד מתחברים לקדושה ולרוחניות ברמה הגבוהה ביותר!

שְׁעָרָה

השעורה – מאכל בהמה. היא מסמלת את העבודה שלנו עם הנפש הבהמית שלנו, הבהמה שבנו. כשירדנו לעולם הנפש האלוקית שלנו היתה ועדיין שלמה ומושלמת. אך הנה"ב והגוף הגשמי הם אלה שצריכים תיקון כאן בעולם, וזו העבודה שלנו. מה רוצה הנפש הבהמית? שיהיה לה טוב, מענג וכיף, כאן ועכשיו. כמו מרכבה שמונהגת ביד הרכב, עלינו לנתב ולרתום את הרצונות של הנה"ב לכיוון הנכון, לקדושה, ולהראות לה כמה כיף יכול להיות כשהולכים בדרך ה'.

ש. איך עושים זאת?

כאשה:

* במקרה של התלבטות, לזהות האם הקול מגיע מהנפש האלוקית או מהנפש הבהמית שלי? לא תמיד זה קל.

* מודעות לחולשות שלי, למקומות בהם אני נוטה ליפול.

* לפאר ולהדר את שולחן השבת, להשקיע במאכלי השבת (ובעוד מצוות כך שהנפש הבהמית תהנה מהן)

בחינוך הילדים:

* לדאוג לרווחתו של הילד בגשמיות: אוכל מזין, שינה מספקת, ביגוד מתאים. לילד רעב ועייף קשה יותר להתגבר ולעשות את הדבר הנכון.

* מודעות. לספר לילד כי יש בו נפש בהמית, והיא משמיעה את הקול שלה לפעמים, ורוצה לשכנע אותנו לא להתנהג כראוי. הוא המלך, הוא יכול לבחור למי להקשיב. כבר מגיל שנתיים זה אפשרי!

* להחמיא ולשבח התגברות על היצר, כמו: ויתור לאח \ חבר, איפוק בזמן כעס, לשמוע בקול אמא ועוד.

גפן

הגפן הוא פרי היין, "תירושי המשמח אלוקים ואנשים" (שופטים ט', י"ג). היין משמח, ולכן שותים יין בהזדמנויות של שמחה: בקידוש של שבת, בחגים ומתחת לחופה. הגפן מוסיפה לנו כוח משמעותי מאוד בעבודה שעליה דיברנו עד עכשיו - העבודה עם הנפש האלוקית, וגם עם הנפש הבהמית צריכה להיעשות **בשמחה!**

כאשה:

*להודות לה' מדי יום על 5 דברים לפני השינה. הודיה מביאה לשמחה.

*לקבל מה שקורה איתי בשמחה, אין רע יורד מלמעלה.

*לחזק את האמונה והבטחון שלי בה', שאוהב אותי ויתן לי רק טוב.

בחינוך הילדים:

*להתנהג בחיות ובהתלהבות - להתלהב מהם בעצמם, מהחוכמות שלהם, וגם מהשטויות. להשתמש בחוש ההומור.

*לעשות מצווה עם הילדים בחשק ובשמחה, לדוגמא הכנות לשבת. ובמקביל לתמלל את זה: כמה טוב שיש לנו שבת וכד'.

*לשיר עם הילדים, להדליק מוזיקה שמחה ואפילו לרקוד.

תאנה

כשאדם וחווה היו בגן עדן והתביישו לאחר חטא עץ הדעת, הם התכסו בעלי תאנה. התאנה מסמלת את לבושי הנפש. עד כה דיברנו על הנפש בעצמה (האלוקית, והבהמית) והכוח לעבוד איתה בשמחה. אנחנו מתקדמים אל הביטוי המעשי של הנפש. איך הנפש שלנו באה לידי ביטוי? על ידי **המחשבה, הדיבור והמעשה**, - שלושת לבושי הנפש, כמסביר בפרק ד' בתניא.

באחריותנו לדאוג, כי הלבושים שלנו יהיו ללא רבב, כי המחשבות, הדיבורים והמעשים שלנו ישרתו את הנפש האלוקית לבדה, ותהיה הלימה והרמוניה בין המעשים שלנו, לדיבורים ולמחשבות. לא נקיים מצווה אחד בפה ואחד בלב. נשתדל להתחבר לתוכן המצווה על ידי לימוד והבנה. כל מעשה דיבור ומחשבה טובים מוסיפים אור בעולם, אותו רק אנו יכולים להאיר, ובכך לזרז את בוא הגאולה!

ש. איך עושים זאת?

כאשה:

*שמרי על המחשבה שלך: שימי לב איפה את גולשת בסמארטפון, מה את קוראת וצופה. האם זה מיטיב עם הנפש שלך? חזקי את האמונה שלך, השתתפי בשיעור תורה לפחות פעם בשבוע. הכניסי מחשבות חיוביות לראש על עצמך ועל אחרים.

*שמרי על הדיבור שלך: התרחקי מדיבור גס וזול, מלשון הרע ורכילות, גם במקלדת... הוסיפי בתפילה וברכות.

*שמרי על המעשה שלך: הוסיפי במצוות ובמעשים טובים מתוך כוונה ולשם שמים.

בחינוך הילדים:

*במחשבה: נצלי כל הזדמנות לשתול בילדים תובנות לחיים. תובנות אישיות שלך - של אמונה, של בטחון, רוגע, שמחה, שיביאו אותם למחשבות טובות על החיים ועל עצמם.

*בדיבור: דברי אל הילדים בשפה מכבדת, מעודדת. אמרי איתם מודה אני בבוקר, שמע ישראל בערב.

*במעשה: שתפי את הילדים בעשייה החיובית שלך: בהכנת ארוחת ערב, בבישול ליולדות, בהכנות לשבת. צרבי בהם חוויות חיוביות ממעשים טובים ומדברים של קדושה.

רמון

בתוך הרימון – גרגרים רבים, ועם ישראל כולו – מלא מצוות כרימון. הגרעינים עצמם נפרדים זה מזה על ידי קרום מתוך הרימון עצמו. מהרימון נלמד להביט על כל יהודי בעין טובה, נלמד להרבות במצוות ובמעשים טובים, בכמות ובאיכות, ונדאג תמיד שיתאימו לרצון ה'. נחיה עם ההרגשה שכל רגע הוא הזדמנות לעשות טוב בסביבתנו, וכל מצווה יקרה בפני עצמה!

ש. איך עושים זאת?

כאשה:

*לדון לכף זכות כל אדם.

*לא להסתפק במה שכבר עשיתי והשגתי אלא תמיד לשאוף ליותר.

*מיהו חסיד? מי שמשתדל להיות היום טוב יותר מאתמול.

בחינוך הילדים:

*להדגיש תמיד את הצד הטוב והחיובי באנשים ובחברים באזני הילדים.

*לעודד למציאת הזדמנויות למעשים טובים, לעשייה נוספת, התקדמות, והתגברות.

*לבדוק תמיד האם המעשה מתאים לרצון ה' או לא.

*ללמד אותם ללמוד מכל דבר שקורה איתם בהשגחה פרטית.

ארץ

לאחר שדיברנו כל כך הרבה על אידאליים, כוונות טובות והשקעה מרובה בצד החיובי, מגיעה המילה ארץ השנייה בפסוק.

מה קורה כשזה לא הולך? היגיעה והעמל וכל ההשקעה שלנו לא תמיד מביאים לתוצאות שקיוונו. יש לנו ניסיונות, שמצריכים יגיעה גדולה יותר.

יש אדמה שצריך לחפור בה לעומק יותר כדי למצוא מים חיים, כדי למצוא את האוצר הטמון, האבנים הטובות והמרגליות.

אכן, אנחנו נמצאים עדין בגלות. המאמץ בזמן הגלות להישאר יהודים, לעשות את רצון ה' הוא גדול פי כמה וכמה. יש לנו מונעים רבים – מחוץ, וגם מבית. יש לנו כיום ניסיונות שלא חוו אבותינו. ככל שהגיעה גדולה יותר – גם התוצאות גדולות וניכרות יותר.

סיפור

מספר הרב ש. סלביצקי, בלגיה: "לפני שנים הכרנו בבליה בחור מאוד מוכשר שהתחיל לחזור בתשובה אצלנו. הוא כבר הניח תפילין, שמר שבת, הקפיד על כשרות, אבל הייתה לו בת זוג איטלקייה. גויה. הוא אמר לנו: אני לא יכול לוותר, אני לא מסוגל להיפרד ממנה. טסתי איתו לרבי לארצות הברית. נכנסנו לחלוקת הדולרים, ואמרתי לו: תספר לרבי על הבעיה שלך, אבל בקיצור כי אין זמן כאן. והנה, התור שלנו מגיע, הוא נעמד מול הרבי, ואני רואה אותו מתרגש מאוד. ממש לא מצליח להוציא מילה מהפה. הרבי כבר מחזיק את הדולר כדי לתת לו, ואני חושב לעצמי: איזו החמצה, הגענו לפה מבליה, והבחור לא מדבר. הוא הולך להחמיץ את הרגע.

ואז אני רואה שהרבי מחזיק את הדולר, אבל לא נותן לו. הוא מביט בו, מחייך אליו, והבחור קצת נרגע. הוא מספר לרבי בקצרה את הסיפור שלו. איך הוא כבר שומר מצוות, חוץ מעניין אחד, בת הזוג הגויה. הוא ציפה שהרבי יגיד לו: ישרפו אותך בגיהנום, אתה לא יודע אילו עונשים צפויים לך! אבל אז הרבי אמר לו משפט אחד: 'אני מקנא בך'. הוא לא הבין. הרבי מקנא בי?

והרבי הסביר לו. כשהקב"ה רוצה להרים בנאדם הוא נותן לו ניסיון.

הניסיונות הם כמו שלבים בסולם. כל ניסיון הוא הזדמנות לעלות, להתקרב לקב"ה. וכשהוא נותן לך את הניסיון הזה הוא מאמין בך שאתה יכול לעמוד בו. הוא רוצה להרים אותך. אז למה אני מקנא בך? כי לי את הניסיון הזה שלך – אף פעם לא היה. לא זכיתי לזה.

הבחור צ'יק יצא מהרבי והתחיל לבכות. עמד ובכה אולי חצי שעה. ואז הוא אומר לי 'פיניטו, פיניטו...'. בהתחלה לא הבנתי מה הוא אומר. ואז קלטתי שהוא לא מדבר איתי עכשיו, אלא עם האיטלקייה. פיניטו. נגמר.

"חזרנו לבלגיה", מסיים הרב סלביצקי, "הוא כתב לה מכתב, אפילו לא התקשר. וזה לא היה פשוט. היא לא ויתרה עליו בקלות, אפילו הגיעה אלינו הביתה כדי לנסות לשכנע אותנו שנחזיר אותה... לימים הוא עלה לארץ ובנה משפחה לתפארת. הוא עמד בניסיון."

דווקא מתוך הניסיונות יכולים להתרומם גבוה יותר.

המילה **ארץ** בפעם השנייה מכוונת לעמל ולקושי מול ניסיונות הגלות. כששותלים זרע באדמה, הוא נרקב בה. הריקבון הזה הוא תנאי לצמיחה שמתרחשת לאחר מכן. הריקבון מתרחש אמנם בעומק האדמה, ורק אחרי זמן רב נובט הצמח החדש והנפלא.

כשם שהמחקר הפסיכולוגי מזהה את הפוטנציאל לצמיחה מתוך שברי הטראומה, כך גם העמל והקושי העצום של ניסיונות הגלות בימינו מזקקים בנו עוצמות נפש מיוחדות, שלא ידענו שקיימות בתוכנו. מתוך ההתמודדות עם חושך הגלות ותהליכי הצמיחה שהיא מחוללת, אנו זוכים לסלול את הדרך אל האור הגדול של הגאולה בעזרת ה'.

זית שמן

לזית 2 תכונות מיוחדות, המסמלות את המאבקים בחיים שלנו כיום בזמן הגלות.

א. טעמו של הזית מר, ורק כאשר כובשים אותו בתחמיץ עם תבלינים מיוחדים ניתן לאכול. על פי המבואר בתניא פרק כ"ז, ישנם 2 סוגי עבודת ה': עבודת הצדיק, שמראש בוחר בטוב, נמשלה למאכלים מתוקים וערבים מלכתחילה, ואילו עבודת הבינוני – למאכלים מרים וחריפים שכובשים אותם והופכים אותם לראויים לאכילה, שכן ההתמודדות שלו – שלנו עם

הניסיונות היא תמידית. לה' יש נחת רוח לא רק מעבודת הצדיקים, אלא גם מאיתנו, האנשים הלא מושלמים, הפשוטים והמתמודדים עדין.

מרירות זו מזכירה לנו את שמה של מרים הנביאה, מרים על שם המירור, "וימררו את חייהם בעבודה קשה" כפי שהיה במצרים. דווקא מרים שהרגישה את קושי הגלות המרה, יצאה בריקוד בתופים ובמחולות על שפת הים לאחר קריעת ים סוף. דווקא הניסיון המר מביא אותנו להתגברות ומציאת כוחות פנימיים לניצחון אישי, ולניצחון של כל עם ישראל - בגאולה.

ב. הזית מניב שמן-זית רק כאשר כותשים אותו היטב. תוצאת הכתישה – שמן זית כתית מעולה שיכול אפילו להאיר את החושך. הכתישה הזו מסמלת את המאבקים שמלווים אותנו בחיים. כמה אנחנו נאבקים כדי להשיג זוגיות – ואז כדי לשמר אותה. כדי ללדת ילדים – ואז לחנך אותם. כדי להתפרנס, כדי להיות בריאים בגוף ובנפש. דווקא על ידי המאבק, על ידי שלא הולך לנו בקלות, אנחנו יודעים להעריך את הרגע, אנחנו משגשגים ומוצאים בעצמנו כוחות, מוצאים את המיטב שבנו. זהו שכר העמל של ההתמודדות עם הקשיים, האור שבוהק לאחר החושך, הניסיון והכתישה.

ש. איך עושים זאת?

כאשה:

*גם כשלא הכל הולך בקלות, נשמי עמוק. זכרי שה' איתך, וכך זה בעולם הזה כל עוד אנחנו בגלות. בעולם הישגי, זה מרגיע לדעת שהקב"ה מעריך את המאמץ שלך, ואת ההתגברות וכוחות הנפש שזה דורש ממך, יותר מהתוצאה.

*נתחזק יחד באמונה ובטחון - כל מה שקורה הוא לטובתי העליונה. גם אם כעת קשה ומה, את עוד תראי את הטוב שיצא מזה, את שמן הזית שייצא מהכתישה.

בחינוך הילדים:

*על אף הרצון שלנו שהילדים יהיו מאושרים תמיד, קשיים ואתגרים הם חלק מהחיים, ולא תמיד אנחנו כאימהות נוכל לרפד להם אותם. הם יצטרכו להתמודד וזה יחשל אותם ויהיה לטובתם! כשלו זה יהיה ברור, הם ירגישו שאנחנו מאמינות בהם שיצליחו להתמודד, ולא מרחמות עליהם ומיד מסדרות את העניינים עבורם.

*אם לילד יש קושי חברתי, ואני נוטה לרוץ לדבר עם המורה, עם החברים, עם ההורים של החברים (שכולם כמובן לא צודקים)... אעצור. זה לא התפקיד שלי לסדר עבורו את העניינים. כן בידי לדבר עם הילד שלי, לחזק אותו מבפנים, להציע ולחשוב יחד על דרכי פעולה. לדעת בבירור שזה האתגר שלו והוא יעמוד בכך (כמובן אין המדובר במקרה חריג של התעללות או חרם וכד').

*בזמנים של קושי, נעביר להם מסרים חשובים: הכל מאת ה', ה' איתך גם כשקשה, אתה עוד תראה שהכול לטובתך, מאמינה בך שתצליח להתגבר ותצא מזה חזק יותר!

דָּבָשׁ

דבש הינו פרי התמר. התמר הוא פרי, שצומח לאחר שנים רבות על עץ הדקל. הדקל מניב פירות לאחר 70 שנה! הדבר מזכיר לנו, כי גם כשעובדים קשה, פעמים רבות לא רואים את הפירות מיד. בפסוק לא מוזכר שם הפרי אלא רק התוצאה הנפלאה של העמל, הסבלנות, ההשקעה והטיפוח

– דבש. כך עם ישראל לאחר ריבוי המעשים הטובים, ריבוי הניסיונות, ריבוי הקשיים וההתגברות עליהם, יזכו ל"צדיק כתמר יפרח" – הרמוניה ואיזון בין חלקי הנשמה, ונזכה כולנו לגאולה האמיתית והשלימה, בה תתגלה פנימיות התורה ונוכל לחיות בשלווה ובעונג מהמתיקות שלה.

כאשה וכאימא:

היאזרי בסבלנות, ההשקעה שלך משתלמת. אמנם כולנו רוצים לראות תוצאות מיד, אבל תהליכים קורים מתחת לפני השטח.

היסודות הטובים שנתת לילדים נשארים בליבם.

הערכים והמעשים הטובים שהם ראו בבית מלווים אותם הלאה להמשך חייהם, בוודאות. גירסא דינקותא זה משהו שנשאר עמוק בלב.

זה הזמן שלך להשקיע גם כשלא רואים מיד תוצאות:

דוגמא אישית של התנהגות ערכית ומוסרית, דוגמא זוגית של יחס מיטיב וכבוד הדדי, דוגמא של בית יהודי ומקום מכובד בבית למצוות ולמעשים טובים.

לסיכום

ארץ. יש לנו בעולם משימה משמעותית, אז קדימה לעבודה!

חטה. לעבוד עם הנפש האלוקית, ועם **שעורה**. הנפש הבהמית, ולעשות זאת בשמחה **גפן**.

תאנה. לעשות את רצון ה' ב3 הלבושים שלנו – במחשבה, בדיבור ובמעשה, עוד ועוד ועוד בכל יום מחדש **רימון**.

ארץ. גם אם זה לא הולך בקלות, נהפוך את הקשיים והאתגרים להזדמנויות לצמיחה **זית**.

דבש. נשקיע ונראה בע"ה את הפירות המתוקים מהעבודה שלנו.

ונסיים באיחולים בלשונו של הרבי (משיחת ט"ו בשבט תשנ"ב):

הלימוד וההוראה מהאמור לעיל בנוגע לפועל:

יש לנצל את הזמן ד"ראש השנה לאילן" כדי להתחזק ולהוסיף בכל ענייני העבודה ד"ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש" (האמורים לעיל), הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לפעולה על הזולת, כולל ובמיוחד ע"י עריכת התוועדויות שבהם יעוררו איש את רעהו בכל העניינים האמורים.

ויש לעורר גם ע"ד השמירה על שלימותה של ארץ ישראל – לבטל לגמרי ("כעפרא דארעא") הקס"ד והדיבור ע"ד מסירת שטחים מארץ ישראל שבידינו לאוה"ע, אפילו לא שעל אחד, ואפילו לא חוט השערה, אלא לשמור על שלימות הארץ (שכבר ניתנה בפועל ע"י הקב"ה לבעלותם של ישראל בזמן הזה), ביחד עם שלימות העם ושלימות התורה – שלימות משולשת ונצחית.

ויה"ר שהחלטה טובה בכהנ"ל (ש"ה' יראה ללבב) תביא תיכף ומיד את השכר – ש"בנערינו ובזקנינו נלך" ונרוץ, "עם ענני שמיא" לארצנו הקדושה, ארץ ישראל בשלימותה (לא רק ארץ שבע אומות, אלא ארץ עשר אומות), "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש" ("לאכול מפריו" ולשבוע מטובה", ולברך "על הארץ ועל פירותיה"), וארץ מלאה אבנים טובות ומרגליות, ובארץ ישראל עצמה – לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש ולקודש הקדשים (שבו נמצאת גם ה"אבן שתי", ש"ממנה הושעת העולם"). **אמן!!!**